

Spust po Kolpi

Aneja Kralj

V nedeljo, 1. septembra 2019, so turistični delavci, kajakaši in še nekateri drugi nasprotniki žičnate **ograje** v Beli Krajini organizirali dogodek „Migrantski spust po Kolpi“. Na povabilo se je odzvala Ambasada Rog, begunska skupnost, ki se z medsebojno pomočjo bori proti različnim oblikam izkoriščanja, nasilja in rasizma, ki jih begunci in begunke nemalokrat izkusijo na svojih delovnih mestih, v administrativnih postopkih in drugje. Ta dan so dobili priložnost, da so „ljudje iz kar desetih držav skupaj zaveslali po čudoviti dolini Kolpe - tokrat ne kot preganjanci, ki v Sloveniji zaman iščejo varno zavetje, ampak kot svobodni ljudje, ki jih to okolje sprejema“.

Migrantski spust po Kolpi – skupinska fotografija, Kolpa, Slovenija. 1. 9. 2019. Fotografija: Božidar Flajšman

V Ambasadi Rog so se pred tem dogodkom že dalj časa trudili, da bi navezali stik z lokalnimi prebivalci v Beli Krajini. Sogovornik, aktivist in publicist Miha Blažič, mi je razložil, da so iskali stik z lokalno skupnostjo, saj so želeli spremljati dogajanje na meji. Obenem pa tudi zato, da bi našli načine, na katere se boriti proti že oblikovanim strahovom, ki so jih lokalni prebivalci ponotranjili. Pri tem so želeli nasprotovati medijskim diskurzom, ki so spodbujali k sovraštvu do migrantov oz. beguncev.

Glede na to, da so v Ambasadi Rog želeli, da bi se prosilci za azil udeležili dogodka na Kolpi, so porabili kar nekaj časa, da so predhodno uredili vse administrativne zahteve, ki jih narekuje Zakon o mednarodni zaščiti v Sloveniji. Med drugim so morali urediti dovolilnice prosilcem za azil, saj njim ni dovoljeno prosto prehajanje občin oz. izhod iz občine. Poleg tega so, kot je povedal Blažič, lahko s sabo na Kolpo odpeljali samo osebe, ki imajo že urejen status ali pa tiste, ki imajo „izkaznico prosilca za azil“. Ta izkaznica je dokument, ki potrjuje status prosilca za mednarodno zaščito, obenem pa dovoljuje, da prosilec ostane v Republiki Sloveniji do izvršljivosti odločitve v postopku mednarodne zaščite.

Zaradi velikega zanimanja so se na kraj dogodka pripeljali z osebnimi avtomobili in kombiji, ki so jih najeli v ta namen. Najprej so imeli uvodni sestanek, kjer so jim kajakaši razdelili opremo in jih naučili osnovnih veščin veslanja. Miha Blažič se je tako spominjal dogodka:

In pol je ta spust v bistvu kar dolgo trajal. Ker smo se seveda ustavljali vmes pa plaval. Pa tako. In na koncu smo zaključili v temu kampu [v Radencih, op. A.K.], kjer je bila pa potem pogostitev. Tako da cel dan je trajalo, no. Ful je bilo lušno.

Migrantski spust po Kolpi. Kolpa, Slovenija. 1. 9. 2019. Fotografija: Božidar Flajšman

Po opisu Miha Blažiča je bil za begunce to dan sprostivte:

Po moje da je za njih bil predvsem izlet. Pa dan za uživanje. In saj je res bilo tako. Mislim. Sploh, če pomisliš, da večina ljudi skoraj nikoli ne gre ven iz Ljubljane nikamor. Kaj šele nekam, kjer je tako res lepo. Pa se lahko kopaš in tako. Sploh ti, ki so šele prišli v Slovenijo, ne. Je to ful pomembna izkušnja. Pa še kej vidiš. Pa spoznaš malo ljudi in tako. Tako da ful jim je bilo všeč. In potem zmeraj, ko smo organizirali karkoli v Beli krajini, so vsi želeli biti zraven.

Kljub temu, da je za mnoge ta dan predstavljal čas sprostivte, je vzdušje na trenutke prekinila prisotnost policije, ki je dogajanje spremljala z različnih mostov. Njihov spust po Kolpi so fotografirali in snemali. Na srečo pa prisotnost policije udeležencem ni mogla zares pokvariti dneva, je prepričan Blažič.

Odziv na dogodek s strani medijev, še posebej s strani desno usmerjenih medijev, je bil buren in senzacionalističen. Nova 24TV je dogodek takole opisovala: „Skrajnolevičarska aktivista N'toko in Flajšman popeljala ilegalne migrante po reki Kolpi – njihov cilj je padec ograje in še več uvoženih ilegalcev – volilne baze izrojene levice!“ Avtor tega besedila, Rajko Golob, je spust po Kolpi dojemal kot provokacijo. Prav tako je v besedilu na različne načine spodbujal moralno paniko, ne samo z opisom dogodka, temveč s širjenjem neresničnih in diskriminatornih predstav o migrantih oz. beguncih. Nemalokrat je namreč izpostavljaj, da naj bi Slovenija “finančno podpirala razkošno bivanje ilegalnih migrantov”.

Za spodbujanje sovražnosti proti migrantom se desno usmerjeni mediji pogosto poslužujejo ostre delitve med “nami” in “drugimi”. Migrante oz. begunce v tem kontekstu predstavijo kot grožnjo socialni državi. V resnici pa je, na primer, prosilcem za azil namenjena nizka mesečna žepnina, ki že več let znaša le 18 evrov na mesec. Poleg tega bivajo v azilnem domu, kjer jim pripadajo le osnovni higienski pripomočki, oblačila in trije obroki na dan, s tem pa so preskrbljene zgolj njihove najosnovnejše življenjske potrebe (Lipovec Čebtron in Zorn 2023: 34). Pomembno pa je vedeti tudi to, da so leta 2019, kot je opozorjeno v dokumentu Delovne skupine za azil, morali prosilci za azil čakati devet mesecev za pridobitev delovnega dovoljenja, kar pomeni, da so bili v tem času povsem odvisni od azilnega doma, saj se niso morali vključiti na trg dela. Poleg tega delovnega dovoljenja niso dobili tisti, ki jim je v azilnem postopku grozila zavrnitev prošnje.

Solidarnostni dogodek “Migrantski spust po Kolpi” je v celoti nasprotoval retoriki desno usmerjenih medijev, ki je migrante oz. begunce že dalj časa poskušala dehumanizirati. Tine Lindič, domačin, ki je Ambasado Rog povabil na dogodek, je utemeljil svojo pobudo za vzpostavitev stika z begunci oz. migranti z izjavo: “Pokažemo ljudem, da smo vsi ljudje. Nič drugega. Samo zaradi tega, da vidijo, da so tudi ti, ki prihajajo k nam, samo ljudje”.

17. 6. 2024.

Literatura

Lipovec Čebtron, Uršula in Jelka Zorn. 2023. „Kaj otežuje spoštovanje pravic migrantk_ov in begunk_cev?“. V *Uvod v pravo migracij in mednarodne zaščite*. Samo Bardutzky, ur. Ljubljana: Založba Pravne fakultete, 27-39.